

นาฏยประดิษฐ์รำฉุยฉายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
The Choreography of Rajabhat Maha Sarakham University
(RMU) Chuichai Dancing Performance

โมลี ศรีแสนยงค์¹

Molee Srisanyong

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างชุดการแสดงรำฉุยฉายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม และเพื่อประเมินความคิดสร้างสรรค์ ประเมินความถูกต้องเหมาะสมในการนำไปใช้ประกอบการสอนรายวิชาฉุยฉาย (2053201) และประเมินความพึงพอใจของบุคคลทั่วไปที่ได้ชมการแสดง วิธีการศึกษาเมื่อสร้างนาฏยประดิษฐ์รำฉุยฉายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามขึ้นได้นำไปฝึกให้กลุ่มผู้ศึกษาร่วม แล้วบันทึกภาพเป็นวีดิทัศน์ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์และการละครชมเพื่อประเมินผล จำนวน 10 คน ส่วนความพึงพอใจได้นำแสดง ณ ห้องประชุมวิญญูคุณานันท์ ในพิธีเปิดประชุมสัมมนาทางวิชาการระดับนานาชาติ ครั้งที่ 1 จัดโดยสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 เวลา 08.00 น. และให้ผู้ชมทั่วไปตอบแบบสอบถาม 30 คน โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. การสร้างนาฏยประดิษฐ์รำฉุยฉายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชานาฏศิลป์และการละคร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิจัยเรื่อง นาฏยประดิษฐ์รำฉุยฉายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย จากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ประจำปีงบประมาณ 2554

โดยการวิเคราะห์หลักสูตรรายวิชา ชูช่าย (2053021) ได้ใช้วงปีพาทย์เครื่องห้า บรรเลงเพลงประกอบรำ บทเพลงประพันธ์ขึ้นใหม่ โดยใช้ฉันทลักษณ์ประเภท กลอนชูช่าย และกลอนแม่ศรี ใช้ตัวแสดงเป็นตัวพระนาง จำนวน 3 คู่ การแต่ง กายเป็นแบบโบราณคดีประยุกต์ ส่วนทำรำนั้นได้ประยุกต์จากของเดิม และสามารถนำไปใช้ประกอบการเรียนสำหรับนักศึกษาสาขานาฏศิลป์และการละคร ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้

2. การประเมินผลปรากฏ ดังนี้ ด้านความคิดสร้างสรรค์ของ นาฏย ประดิษฐ์ฉบับนี้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.62$) ด้านความถูกต้อง เหมาะสม ใน การนำไปประกอบการสอนในหลักสูตรรายวิชาชูช่าย (2053021) อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X}=4.67$) และผู้ชมมีความพึงพอใจในการชมการแสดงนาฏยประดิษฐ์ รำชูช่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.62$)

คำสำคัญ : ชูช่ายสถาบัน, นาฏยประดิษฐ์, รำชูช่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม

Abstract

The objectives of this research were to design the choreography of Rajabhat Maha Sarakham University (RMU)'s Chuichai dancing performance, to assess creative thinking, to assess the appropriateness and correctness of the application for instruction in the Chuichai course, and to survey the satisfaction of the audiences with Chuichai dancing performance. The target population was ten experts in dramatic art and 30 audiences who watched the dancing performance at the international conference organized by RMU on 21 July 2011. The statistics used were

frequency, percentage, mean, and standard deviation.

Results of this research were:

1. The choreography of Chuichai dancing performance was designed based on the Chuichai curriculum analysis (2053201). A Thai orchestra consisting of groups of woodwinds and percussion was employed to play music accompanying the dance. The lyrics were composed of the prosody of Klon Chuichai and Klon Maesri The dance was performed by 3 couples of actors and actresses with applied ancient costume. The old dancing styles were applied for the new Chuichai dance and used for the dramatic art major students at Rajabhat Maha Sarakham University.

2. The findings showed that the average level of the creative thinking of the Chuichai dancing performance was very high ($\bar{X}=4.62$). Moreover, the average level of the appropriateness and correctness of the dancing performance was very high ($\bar{X}=4.67$). Lastly, the average level of the satisfaction of the audiences with the performance was very high ($\bar{X}=4.62$).

Keywords: Institute's Chuichai Choreography, Ram Chuichai Rajabhat Maha Sarakham University.

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ การจัดการศึกษาจะต้องให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการของสังคม การเมืองการปกครอง เศรษฐกิจและวัฒนธรรมของประเทศ จึงจะสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่สังคมไทย ตลอดทั้งยังสร้างความสมดุล และความกลมกลืนของการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ได้ กระบวนการจัดการศึกษาของไทยที่จัดอยู่ในปัจจุบัน พบว่า การเสื่อมความนิยม ในการแสดงนาฏศิลป์พื้นเมือง และนาฏศิลป์ไทย ประชาชนและเยาวชนของชาติ ที่หันไปสนใจและรับเอาวัฒนธรรม ศิลปะการเต้นของตะวันตก หรือบางครั้ง นำเอามาดัดแปลงให้ผสมผสานกับนาฏศิลป์ไทย จนขาดความอ่อนช้อยงดงาม ตามเอกลักษณ์ของนาฏศิลป์ไทย ซึ่งถ้าหากปล่อยปละละเลยไม่แก้ไข ศิลปะ อันดั้งเดิมของไทยจะสูญหายไป คงเหลือแต่ภาพร่องรอยในอดีต นอกจากนี้ยัง ถือได้ว่าเป็นการขาดทุนทางวัฒนธรรมการแสดง ศิลปะการแสดงของไทย เป็น ภูมิปัญญาไทย คนไทยเป็นผู้สร้าง ฉะนั้นเพื่อคงความเป็นไทย คนไทยควรเป็น ผู้บริโภคเป็นหลัก

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้ให้ความสำคัญ ของวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยไว้หลายมาตรา เช่น มาตรา 80(6), 83(6) และ มาตรา 86(1) สรุปได้ว่า ชุมชน ท้องถิ่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น คือผู้ที่ ส่งเสริม วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย และให้การศึกษาอบรมแก่เยาวชน นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 4 ว่าด้วยการ ศึกษา ตั้งแต่ มาตรา 22-30 มีสาระสำคัญสรุปได้ว่า การศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งในระบบและนอกระบบ และตามอัธยาศัย เรียนรู้เกี่ยวกับ ตนเอง สังคม ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา การประกอบอาชีพ การดำรงชีวิตอย่างมีความสุข เรียนรู้จากประสบการณ์จริง

ฝึกการปฏิบัติให้ได้ คิดเป็น ทำเป็น จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ ประสานความร่วมมือจากบิดามารดา ผู้ปกครองและประชาชนใน ชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมมือกับผู้เรียนตามศักยภาพ ให้สถานศึกษาร่วมมือกับ บุคคล ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นๆ ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดย จัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน

ศิลปวัฒนธรรมที่แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ สามารถชี้ให้เห็นถึงประวัติศาสตร์ของชาติได้อย่างดีก็คือนาฏศิลป์ จึงยังถือว่านาฏศิลป์เป็น ภาษาสากลเช่นเดียวกับดนตรี แต่ดีกว่าตรงที่เข้าเห็นด้วยตาและเข้าใจทันที อีกทั้ง แขนงเนียนและละมุนละไมกว่า (เรณู โกศินานนท์, 2545 : 2) จะเห็นว่านาฏศิลป์ ไทยนั้น มีรูปแบบที่อ่อนช้อยงดงามประณีตที่แฝงด้วยจินตนาการ แสดงให้เห็น ความมีอารยธรรมที่รุ่งเรืองมั่นคงสืบทอดกันมาตั้งแต่โบราณ

คุณค่าของนาฏศิลป์นอกจากการแสดงถึงความมีอารยธรรมรุ่งเรือง แล้ว ยังสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบในงาน รู้จัก ความไพเราะของเสียงเพลง และการแสดง ส่งเสริมความรู้ความสามารถในการ วิเคราะห์และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และที่สำคัญก็คือ ทำให้รู้คุณค่าของคนตริานาฏศิลป์ อันเป็นศิลปวัฒนธรรมของชาติ และเข้าใจศิลปะของชาติอื่นๆในโลกด้วย

การสอนนาฏศิลป์เป็นหน้าที่ที่สำคัญที่สุด ผู้สอนจะต้องพัฒนาผู้เรียนให้ มีความรู้ความสามารถสูงสุด และให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามหลักสูตร ถึงแม้ว่า ผู้เรียนจะมีความแตกต่างกันในประสบการณ์ต่าง ๆ เช่น ความรู้เดิม ความถนัด ความสนใจ สภาพแวดล้อม และสติปัญญาก็ตาม ผู้สอนจะต้องวางแผนการ เรียนการสอนเพื่อตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียนโดยเฉพาะเครื่องมือสำคัญ ก็คือวัสดุอุปกรณ์ และใช้กิจกรรมการเรียนการสอนแบบสาธิต แบบบรรยาย การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การศึกษานอกสถานที่ และการบูรณาการสรรพสิ่ง สาระประโยชน์ต่าง ๆ เข้ากันด้วย

จากการที่หลักสูตรสาขาวิชานาฏศิลป์และการละคร มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้เปิดสอนสาขาวิชานาฏศิลป์และการละคร จึงมีหลายรายวิชา ปัญหาและอุปสรรคพบว่า รายวิชาอุยฉาย (2053201) คำอธิบายรายวิชา กำหนดให้เรียนฝึกปฏิบัติ ไร่ฉายฉายมี 4 ชุด คือ ฉายพราหมณ์ ฉายวันทอง ฉายเบญจกาย และฉายสถาบัน แต่ฉายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ไม่มี จึงกล่าวได้ว่า เนื้อหาที่จะสอนในรายวิชานี้มีไม่ครบตามหลักสูตร ดังนั้นจึงไม่สัมพันธ์สอดคล้องในการพัฒนา ผู้เรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ได้ ในฐานะที่เป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ประจำรายวิชาฉาย ฉาย จึงได้พัฒนาและสร้างสรรค์ โดยเริ่มต้นประพันธ์บทเพลงฉายสถาบันขึ้นใหม่ พร้อมทั้งบรรจุทำให้มีเนื้อหาสาระ สัมพันธ์สอดคล้องกับหลักสูตร ให้เป็นปัจจุบัน เพื่อให้การพัฒนาเนื้อหาหลักสูตร ถูกต้องครบสมบูรณ์ ซึ่งจะเป็นการแก้ปัญหาและนำประโยชน์มาสู่มหาวิทยาลัย ชุมชน และสังคมในระดับชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างชุดการแสดงไร่ฉายฉายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม สำหรับใช้ประกอบการเรียนการสอนรายวิชาฉาย ฉาย (2053201) ตามหลักสูตรสาขาวิชานาฏศิลป์และการละคร ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของนาฏยประดิษฐ์ไร่ฉายฉายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ในด้านความคิดสร้างสรรค์ ในด้านความถูกต้อง เหมาะสมที่จะนำไปใช้ในรายวิชาฉาย ฉาย (2053201) และในด้านความพึงพอใจของบุคคลทั่วไปที่ได้ชมการแสดงนาฏยประดิษฐ์ไร่ฉายฉายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สมมติฐานการวิจัย

นาฏยประดิษฐ์ไร่ฉายฉายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ในด้านความคิดสร้างสรรค์ ความถูกต้องเหมาะสมที่ใช้ในรายวิชาฉาย ฉาย (2053201) และ

ความพึงพอใจของผู้ชม อยู่ในเกณฑ์สูง

ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. ด้านเนื้อหา

การกำหนดเนื้อหาเพื่อสร้างเป็นชุดการแสดงรำดูดยามมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จะศึกษาบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม และศึกษาความรู้พื้นฐานการรำดูดยาม จากเอกสาร แล้วจึงประพันธ์บทเพลงขึ้นใหม่ ให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับลักษณะของการรำดูดยามสถาบัน เมื่อบันทึกเสียงแล้วจึงนำไปบรรจทำรำ เพื่อใช้แสดงหรือประกอบการสอนดูดยามเท่านั้น

2. ด้านเวลา

การสร้างสรรค์นาฏยประดิษฐ์รำดูดยามมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามนี้ ได้เตรียมการล่วงหน้าในภาคเรียนที่ 1/2554 และนำไปใช้ประกอบการเรียน การสอนในรายวิชาดูดยาม (2053201) ในภาคเรียนที่ 2/2554

3. ด้านสถานที่

ได้กำหนดสถานที่ เป็น 2 ส่วน ดังนี้

3.1 ใช้กับกลุ่มผู้ศึกษาร่วม 2 แห่ง คือวิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์ อำเภอมือเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ และมหาวิทยาลัยมหาสารคาม อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

3.2 ใช้กับกลุ่มผู้เรียน คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม อำเภอมือเมือง จังหวัดมหาสารคาม

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประเภทสร้างสรรค์ (Creative) ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มผู้ศึกษาร่วม และกลุ่มผู้ประเมิน

1.1 กลุ่มผู้ศึกษาร่วม

หลังจากประพันธ์บทเพลงประกอบรำดูดย้ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม และนำไปบันทึกเสียงแล้ว จึงนำมาฝึกสอนให้กับกลุ่มผู้ศึกษาร่วม เพื่อเป็นต้นแบบ โดยได้จากนักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์และการละครไทย จากวิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์ ชั้นปีที่ 3-4 และจากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 80 คน แต่เลือกแบบเจาะจงมาเพียงสถาบันละ 6 คน คือ แบ่งเป็นตัวละคร 3 คน ตัวนาง 3 คน เพื่อแสดงเป็นต้นแบบให้กลุ่มผู้ประเมินประเมินผลการแสดง

1.2 กลุ่มผู้ประเมิน

เป็นบุคคลที่ถูกคัดเลือกมาประเมินผล การแสดงรำดูดย้ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม แบ่งเป็น 2 กลุ่ม โดยมีวิธีการ ดังนี้

1) กลุ่มผู้ประเมินที่มีความเชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์และการละคร ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง จากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 10 คน โดยให้ชมการแสดงจากวีดิทัศน์ ซึ่งให้ผู้แสดงเป็นกลุ่มผู้ศึกษาร่วมที่เป็นนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2) กลุ่มผู้ประเมินทั่วไป ใช้วิธีการเลือกให้ ตอบคำถาม ได้มาโดยแบบบังเอิญ จากผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 100 คน เลือกมา 30 คนโดยการชมการแสดงบนเวที ในพิธีเปิดการสัมมนานาวิชาการนานาชาติ ครั้งที่ 1 ซึ่งจัดโดยสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ในวันที่ 1 กรกฎาคม 2554 ณ ห้องประชุมวิญญูคุณานนท์ ชั้น 5 อาคารเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา ซึ่งแสดงโดยกลุ่มผู้ศึกษาร่วม ที่เป็นนักศึกษาจากวิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์

2. กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้จะใช้กลุ่มผู้ศึกษาร่วม เป็นกลุ่มตัวอย่างในการแสดงเป็นแบบ เพื่อให้กลุ่มผู้ประเมินชม เพื่อประเมิน และต้องการจะทราบคุณภาพประสิทธิภาพของชุดการแสดง ก่อนที่จะนำไปใช้ประกอบการเรียน การสอน รายวิชาอุษณาย (2053201) กับนักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์และการละคร มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสอบถามด้านความคิดสร้างสรรค์ การรำอุษณาย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์และการละคร

3.2 แบบสอบถามด้านความถูกต้องเหมาะสมที่จะนำไปใช้ใน รายวิชาอุษณาย (2053201) สำหรับผู้เชี่ยวชาญสาขานาฏศิลป์และการละคร

3.3 แบบสอบถามความพึงพอใจสำหรับผู้ชมทั่วไป ที่ชมการแสดง รำอุษณายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 ขั้นปฐมภูมิ

เป็นการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการกับผู้รู้ด้านหลักสูตรสาขาวิชานาฏศิลป์และการละคร ถึงปัญหาการจัดการเรียนการสอน การรำอุษณายใน รายวิชาอุษณาย (2053201)

4.2 ขั้นทุติยภูมิ

ได้ศึกษาเอกสารเพื่อเป็นพื้นฐานนำไปสู่การสร้าง นาฏยประดิษฐ์ รำอุษณายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ดังนี้

4.2.1 บริบทเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม และ เนื้อหาหลักสูตรรายวิชาอุษณาย (2053201) จากคู่มือนักศึกษา และคำอธิบาย รายวิชา ของหลักสูตรสาขาวิชานาฏศิลป์และการละคร

4.2.2 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการรำอุษณาย จากเอกสาร การรำไทย และรำอุษณาย

4.2.3 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับคำประพันธ์ของไทย จากเอกสาร
ด้านฉันทลักษณ์ หรือคำประพันธ์ของไทย

4.3 ขั้นตอนปฏิบัติ

ได้วิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้เบื้องต้น นำไปสู่การ
สร้างนาฏยประดิษฐ์รำฉุยฉายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม และนำไป
ฝึกหัดกับกลุ่มผู้ศึกษาร่วม แล้วจึงนำไปให้ผู้ประเมิน ทำการประเมินผลคุณภาพ
ประสิทธิภาพของชุดการแสดง ก่อนนำไปใช้ประกอบการสอนรายวิชาฉุยฉาย
(2053201)

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการพรรณนา และบรรยาย

5.2 การวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย
และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องนาฏยประดิษฐ์รำฉุยฉายมหาวิทยาลัย ราชภัฏ
มหาสารคาม พบว่ามีส่วนสำคัญอยู่ 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นการสร้างนาฏยประดิษฐ์
รำฉุยฉายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม และส่วนประเมินผลที่รับการประเมิน
ผลจากบุคคล 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ สาขาวิชานาฏศิลป์และการละคร
และกลุ่มบุคคลทั่วไป ซึ่งมีหัวข้อประเมินผล 3 ด้าน ดังนี้ ด้านความคิดสร้างสรรค์
ด้านความเหมาะสมกับหลักสูตรรายวิชาฉุยฉาย (2053201) และด้านความพึง
พอใจ สรุปได้ดังนี้

ผลการสร้างนาฏยประดิษฐ์รำฉุยฉายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ได้แยกวิเคราะห์องค์ประกอบแบบโครงสร้างของการแสดงประเภทระบำ รำ ฟ้อน
มีดังนี้

ที่มาของการแสดง เป็นผลงานสร้างสรรค์ขึ้นจากการวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชาอุद्यนาย (2053201) พบว่า ราชอุद्यนายสถาบันของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ไม่มี

ดนตรีและเพลง ใช้วงปี่พาทย์เครื่องห้า เพลงใช้ เพลงหน้าพาทย์ 3 เพลง คือ เพลงร่ำ เพลงเร็ว และเพลงลา เพลงขับร้อง ใช้ 2 ทำนอง คือ ทำนอง เพลงอุद्यนาย และทำนองแม่ศรี ดับท่วงที่ประพันธ์ขึ้นใหม่ ดังนี้

ปี่พาทย์นำเพลงร่ำ ร้องเพลงอุद्यนาย

◎ อุद्यนายเอ๋ย

นางุศิปปิมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ดอกจานพระวรุณหนุนให้ดังงาม
สีเขียวแดงแวววามตราพระลัญจกร
วิชาการเป็นเลิศ ทั้งประเสริฐคุณธรรม
นำชุมชนพัฒนา พาให้เกียรติกำจร (รับ)

◎ นางุศิปปิเอ๋ย

นางุศิปปิมหาสารคามเลิศวิไลงามหรู
คนไทยทั่วหล้าพากันเชิดชู
ศิษย์สืบสานเรียนรู้ครูเสริมสร้างปัญญา
ศิลปะไทยชาติประกาศให้โลกรู้
เกียรติก็องไปสู่นานาชาติวัฒนา (รับ)

ร้องเพลงแม่ศรี

☉ แม่ศรีเอ๋ย	แม่ศรีดอกจาน
เราจะสืบสาน	การแสดงของไทย
ระบำรำฟ้อน	การละครเอาไว้
เพื่อลูกหลานไทย	ให้คู่ชาตินิรันดร์เอ๋ย (รับ)
☉ แม่ศรีเอ๋ย	แม่ศรีเขียวแดง
เราจะปรุ้งแต่ง	ดัดแปลงให้ดี
ศิลปะรำไทย	ให้หลายหลากมากมาย
เป็นเกียรติเป็นศรี	เอกลักษณ์ของไทยเอ๋ย (รับ)
- ปิพัทธ์ทำเพลงเร็ว - ลา -	

ผู้แสดง ใช้ผู้แสดง 3 คู่ คือตัวพระ 3 คน ตัวนาง 3 คน หรือ 6 คน
จัดเป็นประเภทรำฉุยฉายหมู่

การแต่งกาย เป็นแบบชุดโบราณคดีประยุกต์ จากภาพจำหลักใบเสมา
ฟ้าแดด-สงยาง จังหวัดกาฬสินธุ์ สัญลักษณ์ที่นำมาใช้ประกอบ คือ สีชุด เป็นสี
เขียว-แดง หมายถึงสีธงของมหาวิทยาลัย มีดอกจาน (ทองกวาว) และตราพระ
ลัญจกร เป็นดอกไม้ประจำมหาวิทยาลัยมาเป็นเครื่องประดับ ดังตัวอย่างภาพ
การแต่งกาย ดังนี้



ภาพที่ 1 ท่ารำ ใช้หลักการรำตีบท มาบรรจุท่ารำในช่วงบทร้อง ส่วนช่วงเพลงเร็ว ได้นำท่าบางท่ามาจากท่ารำแม่บท เช่น ท่ารำสาย ท่าชักแป้งผัดหน้า ท่าชะนี ร่ายไม้ และท่าจ่อเพลิงกาฬ เป็นต้น ส่วนช่วงเพลงลาใช้ท่าลาควง ดังตัวอย่างภาพ ดังนี้



ภาพที่ 2 การแปรแถว ใช้เทคนิคการแปรแถว รวมทั้งสิ้น 7 รูปแถว ได้แก่ รูปสามเหลี่ยมหรือวีหงาย รูปรีคว่ำ ตั้งขุ้ม รูปวงกลม 2 วงเล็ก รูปแถวเส้นทแยงทางขวาของเวที รูปวงกลมใหญ่ และรูปแถวเส้นทแยงทางซ้ายของเวที

ผลการประเมินผล โดยผู้เชี่ยวชาญต่อการแสดงรำชุดฉายมมหาวิทยาลัย ราชภัฏมหาสารคาม ในด้านความคิดสร้างสรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.62$ คิดเป็นร้อยละ 92 จัดอยู่ในเกณฑ์ที่สูง

ผลการประเมินผลโดยผู้เชี่ยวชาญด้านความเหมาะสมกับรายวิชา ฉายม (2053201) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.67$ คิดเป็นร้อยละ 93 จัดอยู่ใน เกณฑ์ที่สูง

ผลการประเมินผลความพึงพอใจโดยบุคคลทั่วไป ที่ได้ชมการแสดงรำ ฉายมมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.62$ คิดเป็นร้อยละ 92 จัดอยู่ในเกณฑ์ที่สูง

อภิปรายผล

ที่มาของการแสดงการรำชุดฉายมมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เป็นผลงานสร้างสรรค์ที่เกิดขึ้นจากการวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา ฉายม (2053201) พบว่า รำชุดฉายมสถาบันยังไม่มี จึงได้ศึกษาองค์ความรู้ด้านบริบทของ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม และความรู้เกี่ยวกับการรำชุดฉายม แล้วจึงสร้าง บทเพลง และบรรจุท่ารำเข้ากับบทร้อง นับว่าเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาเนื้อหา หลักสูตรให้ครบสมบูรณ์และปรับให้เข้ากับท้องถิ่น เพื่อจะให้เป็นเอกลักษณ์ เฉพาะของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ดนตรีและเพลงใช้วงปี่พาทย์เครื่องห้าเป็นหลัก โดยใช้ปี่นำ บทร้อง และทำนองเพลง ใช้ทำนองเพลงชุดฉายและทำนองเพลงแม่ศรี โดยได้รับ คำปรึกษาแนะนำ จากอาจารย์ชูลี เมธาคุณสวัสดิ์ และอาจารย์ชวลีฯ ทองคำ ผู้เชี่ยวชาญด้านคีตศิลป์ไทยและดนตรีไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์ ตลอดจนทั้ง การนำเอาปณิธานของมหาวิทยาลัย ดอกไม้ประจำสถาบัน สีธง ตราพระลัญจกร และพระวรุณ มาบรรจุไว้ในบทร้อง

การแต่งกาย ผู้แสดง และท่ารำ ลักษณะการแต่งกายได้ออกแบบ ประยุกต์จากภาพจำหลักโบราณคดี เมืองฟ้าแดด – สงยาง จังหวัดกาฬสินธุ์

โดยได้รับคำปรึกษาจากอาจารย์อัมพร ยะวรรณ ผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์ เพราะสถานที่ตั้งของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม อยู่ในเขตที่ตั้งอาณาจักรโบราณ ยุคสมัยนครจำปาศรีมาก่อน ซึ่งจะทำให้สอดคล้องกับบทเพลงอุยฉ่าย และท่ารำ แล้วปรับปรุงบางส่วนใช้ สีเขียว – แดง และใช้ดอกจานและตราพระลัญจกรมาเป็นเครื่องประดับ ส่วนผู้แสดงได้กำหนดให้รำ 3 คู่ เป็นตัวพระ 3 คน ตัวนาง 3 คน จัดเป็นประเภทรำอุยฉ่ายหมู่ เพราะผู้เรียนมีทั้งตัวพระและตัวนาง จึงเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงออกหรือเป็นการฝึกทักษะให้เกิดความเชี่ยวชาญ และให้มีความรับผิดชอบในหน้าที่ ส่วนการบรรจท่ารำ ได้ยึดหลักการลำดับท่ารำหรือการรำใช้บทโดยได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ไทย ดังนี้ ดร.นพรัตน์ หวังในธรรม รศ.นงเยาว์ อารุงพงศ์พัฒนา ดร.ปัทมาวดี ชาญสุวรรณ ดร.อุรารมย์ จันทมาลา และอาจารย์อัมพร ยะวรรณ

ข้อเสนอแนะเมื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรมีการศึกษาค้นคว้า และพัฒนารูปแบบและวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรรายวิชานาฏศิลป์อื่น ๆ ที่แสดงความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาและเป็นการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไปพร้อมกัน
2. ควรมีการกระตุ้น ส่งเสริม สร้างความสนใจใฝ่รู้ให้กับผู้เรียนและครูผู้สอน ได้ใช้บุคลากรในท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ธนิต อยู่โพธิ์. (2531). **ศิลปะละครรำหรือคู่มือนาฏศิลป์ไทย**. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- พระราชบัญญัติศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. (2542, 19 สิงหาคม). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 116 คอมพิลิก, หน้า 1-23.
- มนตรี ตราโมท. (2523). **ฟังและเข้าใจเพลงไทย**. กรุงเทพฯ: ไทยเกษม.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. (2552). **คู่มือนักศึกษา**. มหาสารคาม: อภิชาติการพิมพ์.
- เรณู โกศินานนท์. (2545). **นาฏศิลป์ไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.